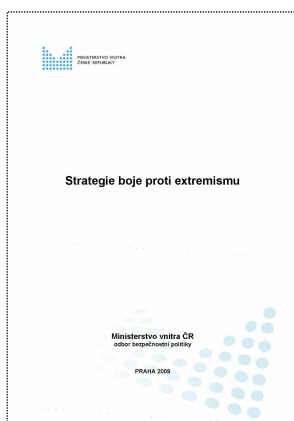

Problematika extremismu na území ČR v roce 2009

Hlavní aktivity Ministerstva vnitra

Boj s extremismem je prioritou vlády České republiky a všech bezpečnostních složek státu. Ministerstvo vnitra ČR v rámci své působnosti tuto problematiku zaštiťuje a spolupracuje nejen s bezpečnostními složkami, ale rovněž s resorty a státními orgány, jichž se dotýkají jednotlivé aspekty boje s extremismem. Za přínosnou považuje i spolupráci s nevládním sektorem.

Věcnou gesci za problematiku extremismu má v rámci MV ČR odbor bezpečnostní politiky. V roce 2008 počal odbor bezpečnostní politiky formulovat Strategii boje proti extremismu, materiál, který v roce 2009 předložil ministr vnitra k projednání vládě ČR. K tomuto klíčovému materiálu přijala vláda usnesení č. 579 ze dne 4. května 2009. Ke dni 1. června 2009 byl zřízen Task Force ministra vnitra pro boj s extremismem, který má zastřešení na úrovni vrcholného managementu. V návaznosti na to byly zřízeny pracovní skupiny Task Force A (policijně zpravodajská), B (právní) a C (pro spolupráci s partnerskými resorty a nevládními organizacemi). Tyto pracovní skupiny, jejichž činnost spadá

do gescie odboru bezpečnostní politiky, jsou platformou pro zabezpečení provázanosti aktivit v boji s extremismem a realizaci Strategie.

Ve II. a III. čtvrtletí pokračovalo plnění úkolů vytyčených v Konceptci boje proti extremismu, která tvoří II. část *Strategie boje proti extremismu*. Aktivity, na nichž se plnohodnotně podílela Policie ČR, buď jako gestor či jako spolugestor, byly především směřovány do následujících oblastí: vzdělávání, práva shromažďovacího, zneužívání Internetu, personální politiky Policie ČR s cílem nastavit systém tak, aby ztěžoval možnost infiltrace extremistů. Odbor bezpečnostní politiky se podílel i na dalších resortních činnostech. Zpracoval *návrh na rozpuštění Dělnické strany*,

který byl po projednání s JUDr. Tomášem Sokolem zaslán Nejvyššímu správnímu soudu. Jedním z významných výsledků jeho práce bylo zpracování a vydání *Manuálu pro obce k zákonu o právu shromažďovacím* v nákladu 4900 ks. Manuál je reakcí na četné dotazy týkající se aplikace zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů, zejména ve vztahu k problematice zákazu shromáždění nebo ukončení, resp. rozpuštění některých shromáždění.

Legislativa

Dne 22. 7. 2009 byla přijata pod číslem 294/2009 Sb., **novela zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím**, ve znění pozdějších předpisů, kterou došlo k prodloužení lhůty, v rámci které může úřad shromáždění zakázat ze tří dnů na tři pracovní dny. Novela nabyla účinnosti dne 19. 9. 2009.

Pravicově extremistická scéna: trendy a trestná činnost s extremistickým podtextem

V aktivitách pravicově extremistických subjektů přetrvával ve II. i III. čtvrtletí trend „zviditelňování se“ na veřejných prostranstvích, pořádání demonstrací, mítinků či pochodů – to vše ve snaze připoutat pozornost veřejnosti a získat ji na svou stranu. Jednalo se o akce Dělnické strany, Autonomních nacionalistů a Národního odporu. V obou čtvrtletích převažovaly akce Dělnické strany, řada z nich byla spjata s volbami do Evropského parlamentu (předvolební mítinky) v nichž relativně uspěli, neboť získali 1,07% hlasů a z toho plynoucí adekvátní finanční prostředky od státu. Po červnovém zadržení deseti pravicových extremistů, přibyly protestní akce proti jejich zatčení a obvinění, pořádané Autonomními nacionalisty a Národním odporem. To, co se podařilo pravicovým extremistům v r. 2008 v Litvínově – Janově, kde získali viditelnou podporu místního majoritního obyvatelstva, se jim nepodařilo v r. 2009 nikde zopakovat. Někteří politologové poukazují na to, že nedokázali potenciál Janova využít.

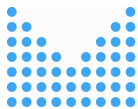
Vývoj trestné činnosti s extremistickým podtextem v roce 2009 (1.1. – 30.9.)

Z celkového objemu zaregistrované kriminality v České republice činila trestná činnost s extremistickým podtextem 0,07 %. Počet zaevidovaných trestných činů s extremistickým podtextem se zvýšil o cca 10,1% (r. 2008:169 tr. činů; r. 2009 186 tr. činů); Rovněž vzrostl o cca 16 % počet stíhaných osob (r. 2008: 163 osob; r. 2009:189 osob). Nejvíce trestných činů bylo zaevidováno v krajích Severomoravském, Jihomoravském, Jihočeském a hl. městě Praze.

KRAJE	1.1. – 31.9.2009 (zaevidované TČ)	1.1. – 30.9.2008 (zaevidované TČ)	ROZDÍL
Hl. město Praha	24	27	-3
Středočeský	17	19	-2
Jihočeský	27	11	16
Západočeský	20	8	12
Severočeský	20	25	-5
Východočeský	8	13	-5
Jihomoravský	32	35	-3
Severomoravský	38	31	7
ČESKÁ REPUBLIKA	186	169	17

Ve skladbě trestné činnosti, ve srovnání se stejným obdobím r. 2008, nedošlo k podstatným změnám: nadále v ní výrazně převažovaly trestné činy dle §§ 260, 261 a 261a (podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka) trestního zákona.

Na rozdíl od r. 2008 však došlo v r. 2009 (18. dubna) ve Vítkově na Opavsku ke spáchání **trestného činu vraždy ve stádiu pokusu**. Jednalo se o případ vhození

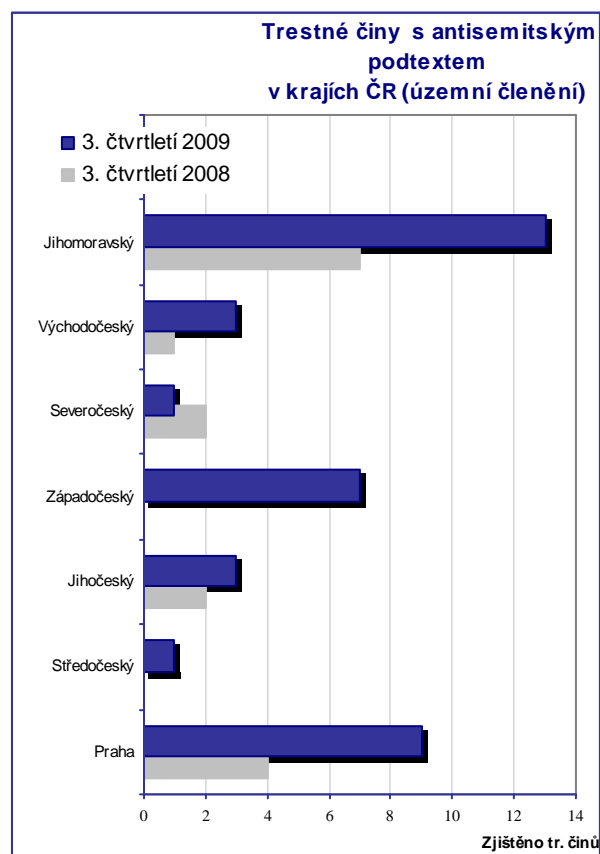
zápalných lahví do domu romské rodiny, v němž spalo několik osob, včetně dětí. Tento brutální útok měl devastující účinky. Dne 12. srpna 2009 bylo zadrženo 12 podezřelých osob (některé z nich mají kriminální minulost). Jednalo se o 9 mužů a 3 ženy ve věku mezi 20 a 30 lety z regionu severní Moravy. Osm osob bylo po provedených výsleších propuštěno (nebyly zjištěny skutečnosti opravňující zahájit proti nim trestní stíhání). Zbývající čtyři muži byli obviněni z trestného činu vraždy podle ustanovení § 219 odst. 2 písm. a), e), g) trestního zákona ve stadiu pokusu. Všichni obvinění jsou nyní na základě rozhodnutí soudu ve vazbě. Obvinění jsou sympatizanti pravicově extremistické scény.

Ve sledovaném období byla jednou z nejvýznamnějších policejních akcí celorepubliková akce Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, při níž byli zadrženi pravicoví extremisté. Velkým úspěchem Policie ČR bylo výše uvedené zadržení a následné obvinění čtyř osob ze žhářského útoku na romské obydlí ve Vítkově.

Trestné činy s antisemitským podtextem

Trestné činy s antisemitským podtextem jsou v rámci Evidenčního statistického systému kriminality Policejního prezidia ČR vykazovány od r. 2005.

V r. 2009 činil podíl trestných činů s antisemitským podtextem na trestné činnosti s extremistickým podtextem cca 21 %. Ve srovnání se stejným obdobím r. 2008 to představovalo nárůst o 117 % (2008:18 tr. činů; 2009: 39 tr. činů). Nejvíce těchto trestných činů bylo zaznamenáno na území krajů Jihomoravského, Západočeského a v hl. městě Praze.

Evropská unie a mezinárodní organizace

V rámci Evropské unie nebyla ve sledovaném období přijata nová legislativní opatření. Boj s extremismem, respektive s rasismem, antisemitismem, xenofobií a postih nenávisně motivovaných trestných činů zůstávaly prioritami.

Situace ve 27 unijních státech v roce 2008 byla, jako každým rokem, vyhodnocena ve Výroční zprávě Agentury EU pro základní práva (FRA). Česká republika je i nadále řazena mezi 12 unijních států, které mají na dobré úrovni oficiální statistická data k rasovému násilí a trestným činům s extremistickým podtextem. Naopak kriticky je ve zprávě vnímána situace Romů, a to nejen v České republice, ale i v dalších unijních státech. Samostatné hodnocení vývoje v ČR obsahuje Zpráva Evropské komise proti rasismu a netoleranci (ECRI) vypracovaná v rámci čtvrtého monitorovacího cyklu. Doporučení se vztahují, mimo jiné, k rasismu ve veřejném diskursu, rasovému násilí či projevům antisemitismu. ECRI např. opakovaně Českou republiku vyzývá (Doporučení č. 8), aby podepsala a ratifikovala Dodatkový protokol k Úmluvě o kybernetickém zločinu, staví se pozitivně ke Strategii boje proti extremismu a vyzývá všechny státní orgány, aby participovaly na jejím důsledném naplnění, a to v souladu s doporučeními ECRI (Doporučení č. 63).

Důležitou a komentovanou událostí byly červnové volby 2009 do Evropského parlamentu. Relativní úspěch krajně pravicových politických stran potvrdil stávající situaci a trendy v unijních státech, kdy dochází k nárůstu projevů rasismu, antisemitismu, xenofobie, protiimigrantských, protiromských či protimuslimských nálad. Přestože tyto politické strany nebudou mít reálný vliv v Evropském parlamentu, jistě lze jejich volební úspěch, dosažený v době hospodářské krize, považovat za varující.